

Szakedolgozati követelmények a tanszéken

Tájékoztató a nyelvészeti dolgozatok tartalmi és formai követelményeiről

1. Tartalmi követelmények

A dolgozatnak tartalmaznia kell – lehetőleg a megadott sorrendben – a következő szerkezeti egységeket: (Bevezetés)

1. A vizsgálat tárgyának, a kutatási problémának a világos meghatározása.
2. A kutatási terv leírása: mit várunk a kidolgozástól (hipotézisek), illetve milyen módszerrel, hogyan kívánjuk megvalósítani a kutatási célunkat.
3. Az anyaggyűjtés leírása, a korpusz körülhatárolása.
4. A dolgozat rövid szerkezeti áttekintése.

(Tárgyalás)

5. A téma kifejtése úgy, hogy a szerkezet világos, a gondolatmenetnek megfelelően tagolt legyen.
6. A tárgyalást ennek megfelelően címekre, alcímekre, bekezdésekre kell tagolni. A címeket és az alcímeket/alfejezeteket számozással kell jelölni, pl. 2. Az idézés, 2.1. Az egyenes idézés, 2.1.2. A függő idézés stb.

(Összegzés)

7. Az eredmények, következtetések összefoglaló bemutatása. A hipotézisek megválaszolása. A téma további kutatásának lehetőségei.
8. A felhasznált szakirodalom jegyzéke (bibliográfia), amennyiben van az idézett művek jegyzéke és a mellékletek, ábrák jegyzéke.

2. Szerkesztési követelmények

A dolgozat lehetőleg számítógépes szövegszerkesztővel készüljön az alábbi formai követelmények alapján:

- (a) betűtípus: Times New Roman,
- (b) betűnagyság: 12-es,
- (c) sorköz: másfeles,
- (d) igazítás: sorkizárt,
- (e) margók: balról 3 cm, jobbról 2 cm,s
- (f) lapszám: alul vagy felül, középen.

A nyelvi adatokat dőlt betűtípussal kell szedni, pl. a *gebin* szó német eredetű. A szójelentéseket félidézőjelbe (‘...’) kell tenni.

Gyakori rövidítések:

- pl. (‘például’) – nincs utána kettőspont,
l. (‘lásd’),
vö. (‘vesd össze’),
ill. (‘illetve’) – mindig vessző van előtte,
stb. – nincs vessző előtte.

Értelmi kiemelésre félkövér betűtípust, illetve ritkított betűt használjunk.

Az egyenes (szó szerinti) idézetet a szövegben idézőjellel kell jelölni. A szó szerinti és a tartalmi idézés esetében is mindenképp hivatkoznunk kell a forrásra. Ezt a szöveg közben tesszük meg. Lábjegyzetbe csak a szöveghez nem közvetlenül járuló megjegyzéseinket, észrevételeinket, kiegészítéseinket tesszük.

1. Aszövegbe ékelt hivatkozások formája:

(Név évszám: lapszám), pl. (Benkő 1980: 132) vagy (Benkő 1980: 132–34), pl. „Ezen belül pedig kiemelt jelentőségük van az írott nyelvváltozatoknak (Haugen 1972: 163): ezek azok, amelyeknek befolyásolásában – amint fõntebb említettük – eddigi nyelvmvellsnk a legnagyobb sikereket érte el.”

Egyenes idézet után az idézőjel után következik a forrásmegjelölés, pl. Nyelvművelésünknek e tekintetben szinte mottója lehetne Kálmán Béla alábbi intése: „A nyilvánosságnak szóló beszéd, előadás közügy, azt bírálhatja és szabályozhatja a nyelvművelés – ha nem vaskalapos. A magánbeszélgetés azonban magánügy” (Kálmán 1988: 504).

A szerző neve a hivatkozásban egyúttal ágensként is szerepelhet, pl. Rubin (1971) pedig mindezt kiegészítette az „értékelés” mozzanatával.

Több hivatkozás felsorolásakor a tételek között vessző van, a sorrendet a megjelenés sorrendje határozza meg, pl. „E félelmetes következmények létrejöttét egyfelől az teszi valószínűtlenné, hogy még az intenzív szókölcsonzések is a szókincsnek csupán egy viszonylag csekély hányadát érintik (vö. Kontra 1990: 94–7, Bartha 1991: 49–50), másfelől pedig sehol nem lehet olvasni arról, hogy a magyarnál [...]”

Éppígy járunk el, ha a megadott forráshoz valamit még hozzá akarunk fűzni, pl. „A túlszabályozás mértéke különben is mindig arányban szokott állni be nem tartásának mennyiségével” (Benkő 1988: 27; vö. még Juhász 1986: 72).

A hivatkozást toldalékolhatjuk is, a zárójelben levő évszám zárójele után kötőjellel, pl. „amint azt Haugen (1983)-ban is olvashatjuk”

Amennyiben egy szerzőnek több olyan munkájára hivatkozunk, amelyek egy évben jelentek meg, a latin ábécé betűjeivel különböztetjük meg a munkákat, pl. (Benkő 1988a).

Fontos: a zárójelben az oldalszám, illetve az évszám után nincs pont.

2. Egyes kollektív művek, illetve folyóiratok esetében mind a szövegben, mind az irodalomban lehet rövidítésekkel élni. Például: ÉrtSz., ÉKsz., TESz., AkH., NytudÉrt., ÁNyT., MNy., Nyr., NyK., MNyj., ÉA.

Fontos: amennyiben ilyen műre hivatkozunk, a zárójelbe a rövidítés után mindig pontot kell tenni, pl. (TESz.)

Ha olyan nyelvi adatot idézünk, amelynek betűje nincs meg a számítógépen, akkor a megfelelő betűhelyet kihagyjuk, és utólag, kézzel írjuk be a megfelelő betűt. (Különleges betűtípusok letölthetők a www.nytud.hu).

3. Afedőlap

A fedőlapon az alábbi információkat kell feltüntetni:

1. cím (középen, nagyobb betűmérettel és félkövér betűtípussal),
2. évszám (szakdolgozat esetében a cím alatt középen) vagy tanulmányi félév megjelölése (szemináriumi dolgozat esetén a dolgozat készítőjének neve alatt),
3. a dolgozat készítőjének neve és szak/szakpárja
4. a témavezető, a szemináriumot vezető tanár neve (szakdolgozat esetében fokozattal együtt),
5. a szemináriumi dolgozatnál a címlapra rá kell írni: *Kijelentem, hogy a dolgozat a saját munkám eredménye.* Ez dátummal és aláírással hitelesítendő.

4. Abibliográfia

A hivatkozásrendszerben (vagyis a tanulmány végén olvasható bibliográfiában) megjelenő tétel felépítése a következő: **név, évszám, cím, kiadó, hely.**

Részletesebben: az első egység első eleme a **szerző neve**, első helyen a családnév, második helyen a keresztnév (keresztnevék), lehetőleg kiírva és nem rövidítve. Idegen nevek (és természetesen idegen nyelvű teljes címleírások) estében a nem magyar rendet jelölendő, a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően a két fő névelem közé vessző kerül. A név és az **évszám** között nincsen írásjel. A (szerk.), (ed.), (Hg.) betoldások szintén pont vagy vessző nélkül kerülnek a név és az évszám közé. Az első egység (szerző/szerkesztő és évszám) után pont van. A **cím** után szintén pont. Ha a cím több részből áll, az egyes részeket pont választja el. A címet a **kiadó megnevezése** követi, melyet vessző választ el a **megjelenési hely(ek)től**. Ezt az

egységet ismét pont zárja. Végül az esetleges **oldalszám**, tól–ig esetében nagyköötjel van a két oldalszám között. A teljes címleírásban **dőlt betű**vel írjuk (gépírásban aláhúzással jelöljük) az önálló kötet címet vagy a gyűjteményes kötet címét vagy a folyóirat címét. A tételek sorrendjét az ábécé, egy néven belül a megjelenési sorrend határozza meg, pl.

Benkő Loránd 1988. *Atörténeti nyelvtudomány alapjai*. Tankönyvkiadó, Budapest.

Haugen, Einar 1972. *The Ecology of Language, Essays*. Stanford University Press, Stanford, California.

Ha egy szerzőnek több, egy évben megjelent cikke van egy bibliográfiában, a címszórészben a különbséget az évszám után a latin ábécé betűivel jelöljük, pl.

Benkő Loránd 1988a. *A történeti nyelvtudomány alapjai*. Tankönyvkiadó, Budapest.

Benkő Loránd 1988b. Irodalmi nyelv – köznyelv. In: Kiss Jenő–Szűts László (szerk.): *A magyar nyelv rétegződése*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 15–33.

Ha a feltüntetett tétel **folyóiratban jelent meg**, a cím után a folyóiratot jelöljük, pl.

Jakab István 1989. A magyar nyelv szlovákiai változatai. *Magyar Nyelvőr* 122: 140–9.

Kulcsár Szabó Ernő 1987. Csokonai Lili: Tizenkét hattyúk. *Kortárs* 12: 159–64.

Ha egy cikknek több szerzője vagy szerkesztője van, akkor a szerzők, szerkesztők teljes (főntebb jelzett módon leírandó) neve közé nagyköötjel kerül, pl.

Kontra Miklós–Váradi Tamás 1991. Suksükölő értelmiség. Nyelvhasználatunk néhány kérdése az iskolázottság tükrében. *Mozgó Világ* 2: 61–70.

Ha a tétel **egy más(ok) által szerkesztett kötetből származik**, a címleírás a következő:

Juhász János 1986. A nyelvészet szerepe a norma alakulásában. In: Fülei-Szántó Endre (szerk.): *Norma – átlag – eltérés*. Pécsi Akadémiai Bizottság, Pécs. 69–74.

Tehát: a szerző neve és az évszám után In:, majd a szerkesztő neve, a (szerk.) vagy az (ed.) vagy az (eds.) (ha többen vannak) vagy a (Hg.) stb. jelzés következik, utána újabb kettőspont, s a címleírás a már bemutatott módon.

Ha a tétel **maga szerkesztett mű**, szintén a szerző(k) neve szerepel a szócikk élén, a (szerk.) stb. megjelölés utána, pl.

Fishman, Joshua A. (ed.) 1968. *Readings in the Sociology of Language*. Mouton, The Hague.

Grétsy László–Kovalovszky Miklós (szerk.) 1980. *Nyelvművelő kézikönyv*. I. Akadémiai Kiadó, Budapest.

A hivatkozások tipográfiája

A hivatkozások betűtípusa és mérete egységes (nincs például kiskapitális). A hivatkozások minden egyes tétele kikezdéssel kezdődik, s annak minden további sora bekezdéssel folytatódik, ezáltal a tipográfia kiemeli a legfontosabb információt: a nevet és az évszámot.